

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a tő-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 4 lei, kötéseknél árendedmény

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Sociale, profesionale și muncitorești

La ministerul muncii se pregătesc noi legiuri cu caracter social

Se va legifera înființarea creditului pentru meserii. — Legea asigurărilor sociale va fi modi-
ficată. — S'a pus în studiu problema muncii obligatorii pentru tineret.

Prin declarația făcută presei de primul-minis-
tru, săptămână trecută, cu ocazia remanierii gu-
vernului, s'a anunțat și o serie de legiuri sociale,
de protejare a elementului muncitoresc și de com-
bateră a șomajului manual și intelectual.

Chestiunea va face obiectul unei largi discuții,
în viitorul consiliu de miniștri.

În re timp, la ministerul muncii s'au început
pregătiri, în vederea apropiatei sesiuni parlamen-
tare.

SE VA LEGIFERA ÎNFIINȚAREA CREDITULUI PENTRU MESERII.

Cu ocazia discutării și votării legii pentru uni-
ficarea regimului legal al meseriilor, în trecuta se-
siune, s'au ridicat numeroase glasuri în parlament
cerând înființarea unui Institut de credit pentru
meserii.

Acest deziderat a fost des manifestat de toate
organizațiile de meseriași și mici industriași din țară,
în congresele și reuniunile lor cu caracter pro-
fesional.

D. I. Nistor, ministru al muncii, a recunoscut,
în Senat, necesitatea evidentă a înființării acestui
Institut de credit, dar a arătat că, în situația finan-
ciară actuală, nici statul, nici Banca Națională, nu
pot să contribuie cu nimic la finanțarea acestui In-
stitut.

Problema a fost reluată zilele trecute și — se
spune — că s'a ajuns la o soluție satisfăcătoare și
din punctul de vedere al finanțării.

Într-o conferință, care a avut loc la președinție,
între d. prim-ministru Gh. Tătărescu și d. ministru
I. Nistor, s'a căzut de acord să se legifereze înfiin-
țarea Institutului de credit pentru meserii, care ar
fi dotat cu un fond de rulment important.

Următor acestui acord, la ministerul muncii, d.
P. Alexandrescu-Roman, secretar general, a înce-
put redactarea proiectului de lege.

LEGEA ASIGURĂRIILOR SOCIALE VA FI MODIFICATĂ.

În altă ordine de idei, ministerul muncii a pus
în studiu unei comisii largi, compusă din 10 per-
soane, delegați ai Caselor de Asigurări locale, mo-
dificarea unor articole din legea de unificare a asi-
gurărilor sociale din 1933.

D. I. Argeșanu, subdirectorul general al Casei
Centrale, a întocmit un raport, cu considerente de
ordin tehnic.

Toate propunerile de modificări au fost înscrise
într-un memoriu, supus spre examinarea d-lui mi-
nistru I. Nistor, de către d. Mihail Enescu, director
general.

Printre modificările ce se preconizează, cităm:
abrogarea dispoziției care obligă la plata salariu-
lui pe primele șapte zile de boală pentru salariați,
de către micii patroni și trecerea acestei obligații
asupra Caselor de Asigurări, legalizarea cotei su-
plimentare de 1,20% pentru acoperirea sarcinilor de
accident, anumite simplificări de ordin administra-
tiv, etc.

Mai înainte ca proiectul de lege modificator să

fie depus pe biroul parlamentului, ministerul mun-
cii a dispus convocarea unei prealabile discuții.

Data convocării nu a fost încă fixată, dar se
crede că va fi la sfârșitul lunii Octombrie.

S'A PUS ÎN STUDIU PROBLEMA MUNCII OBLIGATORII PENTRU TI- NERET.

Romanizarea guvernului a adus în discuția pub-
lică problema legiferării muncii obligatorii pentru
tineret.

S'a anunțat introducerea obligativității servi-
ciului muncii pentru tinerii între 18—21 ani și în-
ființarea taberelor de muncă.

D. Nistor a înființat o comisiune pentru stu-
dierea prealabilă a problemei, și modul cum s'a le-
giferat în străinătate. D. director al studiilor din
ministerul muncii D. Constantinescu se ocupă, în-
deaproape, cu stângerea și trierea materialului de
studiat.

După cum se vede, în apropiata sesiune parla-
mentară, se anunță că vor fi discutate și votate,
importante legi cu caracter social, în privința cărora
vom reveni de îndată ce proiectele vor căpăta o for-
mă definitivă.

BANCA NAȚIONALĂ ȘI A DAT ASENTIMENTUL

Încă de acum două săptămâni d. prof. I. Nistor,
ministru al muncii și asigurărilor sociale, a luat ho-
tărârea de a înființa un credit special pentru meș-
teșugari. În acest scop d-sa a avut mai multe con-
ferințe cu d. P. Alexandrescu-Roman secretarul ge-
neral al ministerului muncii, fixând mai multe de-
talii.

D. ministru Nistor a intervenit la Banca Na-
țională, insistând asupra importanței problemei unui
credit pentru meșteșugari și mici industriași, cu
sprijinul real al Băncii Naționale.

Intervenția titularului departamentului muncii,
a fost primită și zilele acestea se va institui o co-
misiune cu delegați al Băncii Naționale și ai minis-
terului muncii, cari va lucra de acord la redactarea
proiectului de lege pentru înființarea unui institut
de credit pentru meseriași.

Comisiunea va lucra sub președinția d-lui prof.
I. Nistor asistat de d. P. Alexandrescu-Roman, se-
cretarul general al ministerului muncii și asigu-
rărilor sociale, pentru a stabili reglementarea fur-
nizării de credit Institutului ce se va crea. Până
în prezent s'a colecționat materialul documentar
care va fi consultat în cursul săptămânii.

D. ministru I. Nistor a hotărât ca, după în-
tocmirea anteproiectului de lege pentru înființarea
unui institut de credit pentru meseriași, să fie
consultați reprezentanții asociațiilor profesionale in-
teresate, după care anteproiectul va primi redactarea
definitivă.

Hotărârea luată de d. ministru I. Nistor a fost
primită cu toată bucuria de către organizațiile meș-
teșugărești, cari, numai mulțumită acestui credit se
vor mai putea menține și ridica.

— Fentartom a mostani kereskedelmi rendszert — mondotta az új kereskedelmi miniszter

A romániai gazdasági élet általános érdeklődés-
sel tekint Pop Valernak, az új liberális kormány ke-
reskedelemügyi és iparügyi miniszterének tevékeny-
sége elé. Pályájában a liberális kormány legutóbbi
átszervezése nagyjelentőségű fordulatot jelent, a
mennyiben az eddigi igazságügyminiszter a kereske-
delem- és iparügyi kormány élére került. Az új ke-
reskedelmi miniszter kétségtelenül egyike a román
politikai élet legsokoldalúbb egyéniségeinek.

Kérdésemre, hogy milyen általános programot
fog szem előtt tartani kereskedelemügyi és iparügyi
miniszteri minőségében, Pop Valer a következőket
mondotta:

— Célkitűzéseim és munkám irányvonalát föl-
vázoltam már az új miniszterségbe történt beiktató-
som alkalmával. E beszédemben aláhúztam volt az
ország gazdaságpolitikai irányításához szükséges
egységtudatnak kiemelkedő jelentőségét, mint amely
egységtudat felfogásnak úgy az én miniszteriumom,
valamint a pénzügyi kormány és a Banca Nationala
között uralkodni kell úgy az elgondolásokat illető-
leg, mint a tennivalók keresztülvitele tekintetében.

— Biztosra veszem, hogy ez a sajnálatos módon
nélkülözött egységtudat elkövetkező tevékenységem
folyamán meg is fog valósulni az említett három
intézmény között. Így módon bizonyára údvös módon
fognak jelentkezni a kormány gazdaságpolitikájának
eredményei.

— Lát-e lehetőséget miniszter ur a nemzetközi
kereskedelem szabadságához való visszatérésre?

— Ez a szabadság visszaállítható ugyan, ám
nem rajtunk múlik, hanem sorsát a világgazdaság
további alakulásának irányvonala határozza meg. Ne
felejtse el különben, hogy Románia azok közé az or-
szágok közé tartozik, amelyek akkor vették csupán
körül magukat gazdasági barrikádokkal, amikor az
egész világot hatalmába kerítette már a védvámosság
szelleme.

— Mi azonban kereskedelmi mérlegünk p-szint-
tására való tekintettel minden körülmények között
csak nyerhetnénk, ha valamennyi ország lebontandó
vámfalait.

— Szándékában van-e miniszter urnak módosi-
tani a jelenlegi kereskedelmi rendszeren?

— Eppen az elmúlt napokban cáfoltam meg uzo-
kat a nekem tulajdonított szándékokat, amelyek sze-
rint terveztem a jelenlegi gazdasági külpoliti-
kánk irányvonalának megváltoztatását. Miután az
érvényben lévő rendszer kielégítő eredményekhez ve-
zetett, amennyiben külkereskedelmi mérlegünk az
1936-os esztendő első hét hónapja folyamán két és
félmilliárd lei többletet tüntet fel, eléggé igazoltnak
látjuk a mostani rezsim fenntartását.

Tovább azonban nem mertük már zavarni a mi-
nisztert, aki az ország egyik legfoglaltabb embere
és akinek szabad idejében, rövid idő alatt kell tisz-
tába jönnie a kereskedelemügyi kormányzat egész
bonyolult szerkezetével.

Seidner Imre.

Jogesetek a kisipar köréből

Ha az alkalmazottat bizonyos munka elvégzésére szerződtek, a munkát befejezésével külön felmondás nélkül megszűnik a munkaszerződés érvénye.

Az arad-i törvényszék harmadik tagozatának 2300—1935. számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogeset felperesét alperes munkaadó 1934. december 29-étől kezdődőleg egy meghatározott munkát elvégzésére alkalmazta. Felperes munkás a munkát 1935. január 14-én fejezte be, a mikor is a munkaadó a neki járó illetményeket rendszeresen kifizette és közölte vele, hogy további szolgáltatásra nincs módjában reflektálni.

Az alkalmazott akkor azon a címen, hogy a munkaadó felmondás nélkül bocsátotta el, két heti felmondási időért kártérítési pert indított ellene. A keresetet az elsőfokú bíróság elutasította.

A kedvezőtlen elsőfokú döntés ellen felperes munkás felülvizsgálattal élt. Előadta, hogy a munkabíró megsejtette fenti döntésében a munkaiügyi törvény 74-ik és 78-ik szakaszait, mert egy alkalmazott arra való tekintet nélkül, hogy a munkaadója milyen munkára vette fel, felmondás nélkül nem bocsátható el.

Az aradi. törvényszék mint másodfokú fórum szintén elutasította a keresetet. A megállapodásból ugyanis, amit a felek kötöttek, megállapították, hogy a felperes munkás csak egy előre meghatározott munkát elvégzésével volt megbízva, tehát jelen perben csak ezzel a munkával kapcsolatban tekinthető alkalmazottnak. Mivel hiányzott a perben szereplők által kötött megállapodásból a munkaszerződésnek bármilyen szakmai munka végzésére szóló állandó jellege, — állapította meg a döntés, — nem volt szükség külön felmondásra és így a munkabíró nem sértette meg a munkaiügyi törvény 78-ik szakaszát, miért is a felülvizsgálati kérelem, mint alaptalan, elutasított.

Rendszeresen kiutalt jutalék nem ajándék, hanem ellenszolgáltatás.

Az Amerikai Egyesült Államok legfőbb bíróságának érdekes elvi döntvénye.

Az érdekes jogesetben a tényállás a következő: Fred Powel a Seattle Rt.-nél volt 1916-tól kezdődőleg mint igazgató 3600 dollár havi fizetéssel alkalmazásban. Powel havi fizetése különböző emelésekkel 1930-ig havi 6200 dollárra emelkedett. Rendszeres fizetése mellett jutalékot is kapott Powel és pedig előbb 50, azután 200, majd a harmadik évben 400 dollárt. Az e címen kapott összeg többévi 900 dollárra emelkedett, majd az évek folyamán 3250 dollárra.

1930-ban a kitünően dotált igazgató jobb állást kapott, miért is fenti állását felmondta és 1930. december 1-én hagyta el azt. Ez alkalommal esedékes fizetését rendszeresen kiutalták számára, de a részére járó jutalék kifizetését a társaság megtagadta.

A jutalék megfizetése iránt az igazgató pert indított, aminek helyt is adott a bíróság. A társaság akkor felülvizsgálattal élt az ítélet ellen. Előadta, hogy az igazgatónak kiutalt jutalékok jellege ajándék volt, tehát az összeg kifizetésére a társaság nem kötelezhető.

A felülvizsgálati bíróság elutasította a kérelmet. Való igaz, — állapította meg a másodfokú döntés, hogy a jutaléknak az első három évben ajándékozás jellege volt, de az évenként növekvő összeg az évek folyamán hallgatóságos megállapodással a fizetést kiegészítő jelleget kapott, így a bíróság helyesen ítélte, amikor a jutalékok megfizetésére kötelezte a társaságot.

A fenti külföldi döntvénynek a mi szempontunkból az ad jelentőséget, hogy a probléma a mi törvényeink szerint is a fenti módon kerül eldöntésre. Állandó jellegű jutalék a mi törvényeink szerint is a fizetés kiegészítésének számít és per esetén ilyen minősítés mellett meg is ítéli a bíróság.

Közl: Kéle Sándor dr.

Arad-i szabók!

Jegyzetek szövetkezeti részvényt!

Van-e Romániában parazita-ipar?

Írta: KELLY ISTVÁN,
a Grundmann vasárugyár igazgatója.

Filológiai értelemben véve a legnagyobb képtelenségek közé tartozik „parazita” iparról beszélni. Nincs parazita ipar, mert

az ipar munkát jelent és ahol dolgoznak, ott termelnek, tehát nem munkátlanul, nem parazita módra élnek.

E néhány mondattal csak a nyelvtani megjelölés lehetetlenségét bizonyítom. A lényeghez a következőket: Az ipar mindenkor mesterségesen áll elő. Gyárilag előállított gépeket kell vásárolni, mesterségesen fel kell szerelni azokat, üzemben tartani, árut elhelyezni, stb.

A „parazita” kifejezést valószínűleg a vámvédelem miatt kapcsolják össze egyesek az iparral. Szintén felelőtlen, de tájékozatlanság is egyben. Nem tudják, hogy az ugynevezett ipari államok egy magas vámmal védik iparukat, amellyel alaposan tültesznek a román vámtarifán. Távol áll tőlem, hogy elismerjem az ilyfajta gazdasági berendezkedés helyességét. De ha meg is van az egész világon, ni sem

tehetünk másként, hacsak előzőleg nem vezetünk be olyan föld- és pénzreformot, amely lehetővé tenné a védvámok minden megrázkódtatás nélkül való megszüntetését. Ha Románia mezőgazdasági állam is, az ipar, különösen a nagyipar igen nagyfontosságú tényező az állam életében, olyan tényező, ami nélkül az államgépezet elvesztené az egyensúlyát. Tájékoztatásul néhány adatot közlök a romániai ipar 1935. évi helyzetéről. Az UGIR (Gyáriparosok Szövetsége) összefoglaló jelentése szerint

1935-ben 3487 iparvállalat működött kerek 40 milliárd lei beruházással, 529.968 lőerő felhasználásával. A termelt áruk értéke elérte a harmincmilliárdot.

Altalános tudott dolog továbbá, hogy az ami költségvetésünknek körülbelül 70 százalékát az ipar fedezi közvetlen és közvetett adók formájában. Aki tehát mélyreható reformok nélkül akar változtatni a romániai ipar helyzetén, a költségvetés egyensúlyát borítaná fel vele. (Balkan Press.)

Csökkentik, de nem szüntetik be a kompenzációs kiviteli ügyleteket

A kompenzációs kiviteli rendszer szabályozása körül a kereskedelmi kormány és a Banca Națională között élénk harc folyt, amelynek harmadik tényezője: a kereskedők és gyárosok, akik ezen a módon folytatják kiviteli üzletüket. Ezeknek is van hozzászólásuk a vitához, amely a két hivatalos fórum között az 5 bőrvükön folyik. A kormány átszervezése előtt a pénzügyminisztérium, a jegybank és a kereskedelmi és ipariügyi minisztérium között állandó ütközspontot képeztek a kompenzációs ügyletek.

A jegybank és a pénzügyminisztérium a kompenzációs ügyletek teljes megszüntetését követelte.

ezzel szemben a kereskedelmi és ipariügyi minisztérium a kereskedelem és ipar érdekeit tartva szem előtt, a kompenzációs ügyletek mellett foglalt állást, azzal az indoklással, hogy

a kompenzációs ügyletek a jelenlegi világ gazdasági helyzetben nélkülözhetetlenek.

A jegybank kompenzációellenes állásfoglalását azzal indokolta, hogy a kompenzációs export legnagyobb része erősváltójú államok felé irányul és így nagymennyiségű erősváltótól esik el a jegybank. Különösen azt kifogásolta a jegybank vezetősége, hogy a kompenzációs export legnagyobb részét olyan termékekben bonyolítják le, amelyek nem szerepelnek a kompenzációs A. listán.

Kereskedelmi és ipari körök viszont azt hangsúlyozták, hogy kompenzációs uton

csak olyan termékeket exportálhatunk, amelyek szorosan helyezhetők el azokon a piacokon, ahova azokat kivittük.

A Banca Națională a kompenzációs exportból bizonyos mennyiségű erősváltóhoz jut, ugyanakkor pedig mentesül az ipari nyersanyagokért és félgyártmányokért fizetendő erősváltó kiadása alól. Így tehát a kompenzációs export nemcsak, hogy nem kedvezőtlen a Banca Națională devizaszerzési politikájának szempontjából, hanem nagyobb mennyiségű olyan devizához juttatja a jegybankot, amit egyébként nem tudott volna megszerezni.

A jegybank ennek ellenére, amidőn a kormány átalakítása után Costinescu miniszter, aki a kompenzációs ügyletek mellett foglalt állást, tárcáját felcserélte, elérkezettnek látta az időt arra, hogy a kompenzációs ügyletek megszüntetésére vonatkozó programját megvalósítsa. A kompenzációs export megakadályozása céljából azt az intézkedést léptette életbe, hogy az exportdeviza beszállításával kap-

csolatban olyan garanciát követelt az autorizáló bankoktól, amelyet azok nem adhatnak meg és az exportgarancia hiányának indoklásával nem engedélyezi a kompenzációs export lebonyolítását annak ellenére, hogy a kormány a kompenzációs exportra a jelenleg fennálló törvényes kereteken belül megadta az engedélyt. A Banca Națională eljárása

rendkívül súlyos károkat okoz az exportőröknek, akik perrel fenyegetik az államot,

ha a Banca Națională álláspontján nem változtat és a már kiadott autorizációk alapján nem engedélyezi a kompenzációs export lebonyolítását.

A jegybank vezetősége ugyanakkor tervezetet készített a kompenzációs rendszer helyettesítésére. A tervezet szerint, a kompenzációs uton exportált cikkek után kisebb-nagyobb prémiumot fizetne az állam, illetőleg a jegybank, az így befolyó devizával pedig a szükséges ipari nyersanyagokat és félgyártmányokat fizetné. A már kiadott kompenzációs engedélyek lebonyolítására három, illetőleg hat hónapos határidőt kapnának az exportőrök és az importőrök.

A Banca Națională terve kormánykörökben nem találkozott azzal az egyhangú helyesléssel, amelyre számítottak. Pop Valer dr. kereskedelmi és ipariügyi miniszter hajlandó ugyan a kompenzációs ügyleteket csökkenteni, azonban nem tartja szükségesnek azoknak teljes megszüntetését és az A. és B. listák további fentartása mellett foglalt állást.

GYÁVA HARAGOS.

Pöcög és Döcög már hónapok óta írtó haragban vannak.

Egy napon Döcög az uccán egy gázlámpa alatt áll. Arra jön a Pöcög kutyája, minden további nélkül megáll a gázlámpánál és ... és ... fuucc Döcög vadonatúj nadrágjának.

Másnap Pöcög levelet kap, amelyben ez áll: „Pöcög ur, maga a világ leggyávább frátere. Ha valamit akar tőlem, ne a kutyáját küldje, hanem jöjjön maga személyesen.

Tisztelettel: Döcög”.

★

A nyersbőr kivitel betiltását kérték.

Bucureşti-ből jelentik: A bőrgyárosok egy küldöttsége felkereste Pop Valer ipar és kereskedelemügyi minisztert. A küldöttség vezetője, Mociornita bőrgyáros arra kérte a minisztert, hogy tiltsa be a nyersbőr kivitelét.

★

WISSBEGIERIG.

— Papa, wer gibt eigentlich die Milch, der Ochs oder die Kuh?
— Die Kuh!
— Und der Ochs nicht?
— Nein, mein Kind.
— So? Und warum der Ochs nicht? Will er nicht oder kann er nicht?

Munkakönyv, mesterkönyv és iparigazolvány

kicséreléséhez szükséges kérvények a Munkakamara által jóváhagyott szöveggel kaphatók: Tipografia G. IENCI nyomdában, Bulev. Carol No. 63. Banca Națională-val szemben.

Vitorlás taligák.

Nálunk csak a közönséges, embertolva, egyke-
reli taliga ismeretes. Ennél a sulynak tetemes része
a taligát toló ember karjaira nehezedik s csak ki-
sebb része a kerékre. A sanghaji kikötő furfangos
eszi népe ügyes ötlettel könnyítette a dolgán. A mi
taligánkon az egész tehernek a helye a keréken in-
nen van; a kínai ezt a helyet kétoldalt, a kerék fe-
lé előre meghosszabbítja és a kerék tengelyéhez erő-
síti. Így a tehernek nagyobb része természetesen
az ílymódon kétoldalt beágyazott kerékre hárul. A
probléma egyik része, a teher könnyebbé tévése ez-
zel meg is van oldva. Most, hogy még az előrehala-
dás is könnyebb legyen, fogja magát és a taliga
tetejére vitorlát feszít, teljesen olyant, mint a ha-
lászárkáké, amelyek a Jangce vizét szelik Sangháj-
nál, azaz a „tengertől fölfelé”. Érdekes látvány, a
mint az esetlen, nagyalakú, jól megterhelt taligák
dagadó vitorlákkal sietnek előre, nyomukban a sza-
ladó copfos tulajdonossal.

KÉNYELMES ALLAS.

Kriz és Kraz találkoznak az utcán.

— Szervusz, — mondja Kraz — rég nem látta-
lak. Mivel foglalkozol mostanában?

— Zongoratanár vagyok, — feleli Kriz.

— Zongoratanár? Hát te tudsz zongorázni?

— Nem tudok, de tanítványom sincs.

Aki „feleslegessé teszi a tehenet”.

Bécsből je'entik: Graham Sidney dr, a new-
yorki feltalálók klubjának jelenleg Bécsben tartó-
zkodó elnöke elmondotta, hogy a vezetése alatt álló
klubnak 78.000 tagja van, ezek az utóbbi tíz év fo-
lyamán 2,300.000 új találmányt nyújtottak be a
klubnak. A klub szakértői jelenleg két nagyjelentő-
ségű találmányt tanulmányoznak. Egy oklahomai
farmer vegyész-fia olyan új találmányon dolgozik,
amely „feleslegessé teszi a tehenet”. Ez a vegyész
ugyanis eljárást talált fel, amellyel a fűből vegyi
utón tejet lehet előállítani. Egy másik vegyész azt
állítja, hogy sikerült feltalálnia a vegyi uton elő-
állított élelmiszert. Állítólag tud vegyi uton húst
és tojást készíteni. Az ellenőrző vizsgálat befejezése
után mind a két találmányt a jövő évben Newyork-
ban tartandó nemzetközi feltaláló értekezlet elé ter-
jesztik.

ELUTASÍTÓ VALASZ.

A villamoson folyton szipákol egy gyerek. A mel-
lette ülő nő megsokallja a dolgot.

— Nincs zsebkendője? — kérdi.

— Van, de idegeneknek nem adom kölcsön, —
feleli büszkén a fiú.

Megtöltjük, hogy életben lévő
embereknek szobrot emeljenek.

Bucureşti-ből jelentik: Popescu liberális képví-
selő és kamarai kvesztor parlamenti kezdeménye-
zésű törvényjavaslatot nyújtott be a Ház elnöksé-
gének, amely szerint tilos életben lévő egyének
szobrot emelni vagy róla közíntézményt elnevezni.
Kivételt csak a királyi család tagjai képezhetnek.

SCHLAU.

— Sie behaupten also Sie würden nie eine Frau
heiraten nur weil sie sehr reich ist?

— Nein! Niemals! Ich könnte es aber auch
nicht übers Herz bringen sie stehen zu lassen, nur
weil sie so reich ist!

A SZINETIKUS KAUCSUK. A német kémia-
kusok már a háború alatt is gyártották a kaucsuk-
pótló anyagot, de minden nagyobb siker nélkül. Az-
óta több ország, így Oroszország is tett kísérletet
ilyen anyag előállítására. Folytatta a kísérletet
Németország is és ma azzal dicsekszik, hogy siker-
ült neki a feladat praktikus megoldása. A kémiai
gyártmányok trösztje, a Farben a hannoveri Conti-
nental pneu-gyárral és a müncheni Metzler céggel
együtt szintetikus kaucsukot gyártott, mely a
„buna” elnevezést kapta. A hadsereg ezer bundból
gyártott pneut próbált ki és megállapították, hogy
tartósabb a kaucsuk pneunál és az atmoszférikus
változásokkal szemben ellenállóbb, mint a természe-
tes kaucsuk. A német sajtó ma már arról ír, hogy ez
a felfedezés épp úgy forradalmasítani fogja a kau-
csukipart, amint az „aszt”, vagyis a szintetikus
esszencia forradalmasította ezekenek az anyagoknak
az ipart és piacát.

AZ ÚJ AUFRICHT FATELEPEN
Strada Dimitrie Raicu 15-17 szám.
Gyermekekórház mellett (a városi kertészet felé)
LEGJUTÁNYOSABBAN SZERZI BE
TŰZIFA FENYŐFA. CSERÉP SZÜKSÉGELETÉT
CONSUM- ÉS INLESNIREA-tag. TELEFON: 69.

**Csak a nélkülözhetetlen berendezési tárgyak
nem tarthatók vissza házbértartozás fejében**

A végrehajtási törvény 51-ik szakasza egyenként megjelöli azokat a tárgyakat, amelyek nél-
külözhetetlennek minősítettek.

Közelmultban egy lakásügyből keletkezett per-
ben, amelynek tárgyát alperes háztulajdonos által
a felperes lakótól házbértartozás fejében lefoglalt
ingóság képezte, a timişoara-i járásbírószág érdekes
elvi döntést hozott.

A járásbírószág elfogadta a felperes lakó ama
érvelését, amely szerint semminemű tartozás fejében
nem lehet lefoglalni, vagy visszatartani olyan lak-
berendezési tárgyakat, amelyek feltétlenül szükségse-
sek a családi élet folytatásához, vagy a hivatás gya-
korlásához.

Horga Ádám dr. járásbíró ítéletében kötelezte
alperes háztulajdonost, hogy szolgáltatassa ki mindama
szükséges lakberendezési tárgyakat, amelyek a csa-
ládi élet folytatásához szükségesek.

A járásbírószág ítélete a végrehajtási törvény
51-ik szakaszán alapszik és jogi körökben érthető
feltűnést keltett. Több háztulajdonos azonban félre-
magyarázta az ítélet jelentőségét, miért is további
félreértések elkerülése végett azzal kell kiegészíte-
nünk a fentemlített ítéletet, hogy az

csak olyan lakberendezési tárgyakra vonatkozik,
amelyek elengedhetetlenül szükségesek a min-
dennapi élet folytonosságának biztosításához.

A végrehajtási törvény vonatkozó szakaszai is csak
erről intézkednek és egyenként megjelölik ama lak-
berendezési tárgyakat, amelyek nélkülözhetetlenek a
lakó számára és így mentesítve vannak zálogjog alól.

**Nemzetközi cserevonat-járatokat létesítenek
az európai vasutak**

Budapesti jelentés szerint az európai vasutak
nagy nemzetközi szerveződésének, az U. I. C. (Union
Internationale des Chemins de Fers) személy-, pod-
gyász- és expresszáru forgalmi albizottsága, most,
szeptember 15-én kezdte meg Budapesten, a MÁV
igazgatóság tanácstermében több napra terjedő ta-
nácskozásait. Az értekezleten az angol, francia, bel-
ga, olasz, német, svájci, lengyel, csehszlovák, jugo-
szláv és román vasutak vannak képviselve a részt-
vesznek dr. Ccheu, a német Reichsbahn kereskedel-
mi igazgatója, mint az U. I. C. elnöke, továbbá
Lanard, az olasz államvasutak igazgatója, aki egy-
ben a tárgyalásokon a nemzetközi cserevonatok
forgalmának szabályozására vonatkozó részt veze-
ti. Arról van ugyanis szó az értekezleten, hogy a
szerte Európában felélénkült nagy utazási kedv és
idegenforgalom fokozása érdekében az összes euró-
pai vasutak még a múlt évben elhatározták, hogy

a cserevonatokat valamennyi európai vasut
bevezeti,

ezen érdekében nagy propagandát fejtenek ki s e
cserevonatok, személydijszabásait, menetjegyeked-
vezményeit az összes európai viszonylatokban egy-
séges elvek szerint szabályozzák. Ebben az ügyben
a múlt évben már két nagy nemzetközi értekezlet
volt, az említett vasutak képviselőinek részvételé-
vel s ezeken az értekezleten az egész Európára ki-
terjedő cserevonatforgalom tervezetének elkészíté-
sével a MÁV-ot bízták meg s a tervező bizottság
elnökévé Veress Gábor dr. MÁV igazgatót választ-
tották. Ennek a MÁV által immár elkészített ter-
vezetnek a megvitatása kezdődött meg most Buda-
psten és mint értesülünk, az igen magas színvo-
nalon folyó vita eddigi eredményeiből arra lehet
következtetni és számítani, hogy a nemzetközi vas-
uti egyezmények sorába a cserevonatok járatását
beikklvezik.

**Österreicher timişoara-i péket fel-
mentették a tízezer lei bírság alól.**

A timişoara-i Österreicher-sütődobozban ez év ja-
nuárjában megjelent Schuller József vegyészmér-
nök és állami fővegyész, aki a raktáron lévő liszt-
tekből több vegyi próbát készített. A vizsgálat al-
kalmával Österreicher Nándor eleve kijelentette,
hogy az egyik zsákban állati takarmányozásra szánt
liszt van. Schuller mérnök azonban mégis kihágási
jegyzőkönyvet vett fel, amelynek alapján a minisz-
terium közegészségügyi kihágás címén tízezer lei
pénzbírsággal sújtotta az Österreicher-sütődobót. A
bírság ellen a cég fellebbezést jelentett be és a tör-
vényszak most felmentette az Österreicher-sütődobót
a bírság megfizetése alól.

**A timişoara-i Ipari Munkaadók
Szindikátusa ellenzi a Kisiparosok
Országos Szövetsége timişoara-i
propagandáját.**

A timişoara-i Ipari Munkaadók szindikátusa
közli, hogy a szindikátus már több éve tagja a kis-
iparosok fővárosi országos szövetségének, amely-
nek részére most a timişoara-i kisiparosok körében
tagokat gyűjtenek. Ezzel a különálló akcióval az
ipari munkaadók szindikátusának semmiféle közö-
sége nincsen. Ezt azért közli az iparosokkal, hogy
egyrészt őket a további kiadásoktól mentesítse,
másképp pedig az iparosság szétforgácsolódását
megakadályozza, mert a szindikátus mint szervezet
már tagja a bucureşti-i szövetségnek.

**Kiutasítottak egy jimbolia-i
gyárigazgatót.**

A kerületi rendőri vezérfelügyelőség a belügy-
minisztérium utasítása alapján Feredi Andrást, a
jimbolia-i Decker-féle kalapgyár igazgatóját kiuta-
sította Románia területéről. Feredi András már el-
is hagyta az országot.

DUPLA, VAGY SEMMI.

Kohn megáll egy kórtáji szalonban és észre ve-
zi, hogy mellette áll a kis Grün-gyerek, aki hango-
san nevet.

— Mit nevezsz úgy, kisfiam? — kérdi tőle Kohn.

— Azt nem mondhatom meg, — mondja a fiú.

— És ha két left adok, megmondod?

— Akkor igen, de csak abban az esetben, ha a
jobb lábával egy kicsit hátra lép.

Kohn a jobb lábával egy kicsit hátra lép, mire
a kisfiú így szól:

— Na, most már mind a két lábával benne van.

**Eladó házak Bujac-on
a 489. számú ház**
(volt tulajdonosa Ghura Anton Ghe-
orghe.)

Str. Surorilor 3. számú ház
(volt Costin vendéglő épülete.)

Ajánlatok az Aradi Iparosok Hitelszövetkeze-
te Strada I. Brătianu 18 alatt nyújtandók be.

Mit tartalmaz az új egészségügyi taxák kivetéséről és behajtásáról szóló végrehajtási utasítás

Az új egészségügyi taxák kivetéséről és behajtásáról szóló végrehajtási utasítás a Hivatalos Lap ezévi március harmadiki 205-ik számában jelent meg, de csak a folyó évi augusztus 29-én kelt 1935. számú királyi dekrétum léptette életbe. A végrehajtási utasítás egyes intézkedéseit már több ízben ismertette „Az Iparos”, de a kérdést olvasóink érdekei szempontjából annyira fontosnak ítéltük, hogy a végrehajtási utasítás lényegesebb rendelkezéseit ezuttal is közöljük:

A 2. szakasz előírásai szerint, szanatóriumok és más egészségügyi, illetve betegápolási magánintézmények működési engedélyeért 5—10 ezer lejig terjedő taxa fizetendő. Kivételt képeznek ez alól a jótékonyági intézmények. Gyógyszertárak, drogériák, illatszertárak, laboratóriumok, kozmetikai laboratóriumok megnyitására 2—5000 lejig, gyógyszertárak és drogériák áthelyezésekor 500-tól 2000 lejig terjedő taxa fizetendő. Orvosi analizisek céljait szolgáló laboratóriumok működési engedélyének egészségügyi taxája 2000 lej, végül

bármely egészségügyi ellenőrzés alá vetett kereskedelmi vagy ipari vállalat működési engedélye után 100 lejtől 10 ezer lejig terjedő egészségügyi taxa fizetendő.

E taxákon kívül évente 1—3 százalékos állandó ellenőrzési taxát tartozik fizetni minden kereskedelmi vagy ipari vállalat a helyiség bérértéke után.

Vándorkereskedők évi egészségügyi ellenőrzési taxája 100 lej.

A végrehajtási utasítás 3. szakasza kimondja, hogy minden kereskedelmi vagy ipari jellegű vállalat — ideértve azokat is, amelyek monopol-cikkeket és osztályorsjegyeket árusítanak, — amelyek működéséhez direkt e célra alkalmas helyiségre van szükség, továbbá részvénytársaságok, — azok is, amelyekben részben az állam, megye vagy község is érdekelve van — amelyek kereskedelmi vagy ipari műveleteket bonyolítanak le, megalakulásukkor kötelesek egészségügyi engedélyt váltani, amelyeket a helyi egészségügyi tanács bocsát ki. A működés megkezdhetése végett e vállalatok az 1935. június 22-i egészségügyi törvényben előírt kötelezettségeken kívül tartoznak a fent részletezett taxákat is lefizetni. A taxák megállapításánál az előírt kereteken belül az egészségügyi tanács tekintettel van a vállalat fajára és minőségére, elhelyezésére, nagyságára, a berendezés minőségére, a munkások számára, a termelés nagyságára, a helyiség bérértékére, végül a speciális helyi viszonyokra, nemkülönben az általános helyzetre. (Nem volna-e opportunus ez utóbbi alapon felfüggeszteni a taxák szedését? Szerk.)

A 3. szakasz alatt említett vállalatok állandó egészségügyi ellenőrzés alá vannak vetve úgy a közegészségügy, mint a saját érdekükben s fizetniük kell az 1—3 százalékos bérérték utáni taxát is a következőképpen:

a) Kiskereskedők 1 százalékot,
b) Irodák, kézműipari műhelyek, 5 lóerőnél kevesebbel dolgozó kisiparosok, látványossági helyek, fürdők, szállodák, garázsok, különböző áru- és anyagraktárak, valamint minden más ezekhez hasonló vállalatok 2 százalékot és végül

c) Fogyasztási helyek, butorozott szobák (teljes ellátással is), élelmicikkeket árusító üzletek, valamint gyárak és nagyobb ipari vállalatok 3 százalékot fizetnek helyiségük bérértéke után.

A vándorkereskedőket állandó egészségügyi ellenőrzés alá vetik abban a tekintetben, hogy hol és hogyan üzik foglalkozásukat. Megvizsgálják testi épességüket is. Működési engedélyt csak akkor kaphatnak a hatóságoktól, ha bírák a egészségügyi tanács kedvező véleményezését.

A helyi egészségügyi szolgálat alá rendelt egészségügyi intézmények kihasználásáért fizetendő egészségügyi taxákat az illető egészségügyi gondnokság állapítja meg.

A 2. szakaszban előírt fent részletezett

taxákat a megyei vagy városi tisztifőorvosok állapítják meg, a fent körülírt feltételek figyelembevételével és az egészségügyi állandó tanács vagy a körzeti tisztiorvos véleményezése alapján. A taxák megállapítása ellen a vonatkozó fizetési meghagyás vételétől számított öt napon belül felebbezés nyújtható be a helyi egészségügyi hatósághoz, amely a felebbezést a félbeidézése nélkül letárgyalhatja és a kivetést módosíthatja.

Az évi, százalékos egészségügyi ellenőrzési taxákat az egészségügyi hivatalok ellenőrzési osztálya jegyzőkönyv felvétele után állapítja meg első fokon. Az e taxa fizetésére kötelezett vállalatok minden évben április hó folyamán kötelesek deklarációt benyújtani. A kivetés azután e deklaráció, a régi kivetés, valamint helyszíni szemle alapján történik.

Ha megállapítást nyer, hogy a kivető közegek elnézés vagy hanyagság folytán valamely adatot nem vettek figyelembe, úgy pótkivetés is eszközölhető ezen adatok alapján.

A kivetés ellen akár az adózó, akár az egészségügyi hivatal 15 napon belül felebbezéssel élhet. A felebbezési bizottságok három tagból állanak és pedig egy, a törvényszéki elnök által kinevezett járásbíró, mint elnök, az egészségügyi taxák megállapítását és behajtását végző hivatal kiküldöttje és az adózók megbízottja, akit sorshuzás útján jelölnek ki.

Csodálatos technikai újítások a nőifodrásziparban

A bécsi fodrászakkadémia az őszi szükségletek megtárgyalására versenyt írt ki, ami néhány nappal ezelőtt fejeződött be. A verseny ideje alatt komoly tudományos előadások is megvilágították az őszi kozmetika teendőit. Orvosok, közöttük néhány nemzetközi tekintélyű egyetemi tanár értekeztek a versenyek alkalmával. Főképpen a női hajápolás kérdése foglalkoztatta az előadókat. Romániából a versenyen Seiberth Péter timisoara-i női fodrászmester vett részt, aki érdekes dolgokat mond a szeptember 6., 7. és 8-án lezajlott versenyekről. 380 hölgyfodrász gyűlt össze Európából a versenyre.

A szónokok hangsúlyozták, hogy a hölgyfodrászat ma már komoly tudományos szakképességet kíván, mert a villany nagymértékű használata nagyon gyakran tönkreteszi a hajakat. Fontos, hogy

A vállalatok részéről adandó és fent már említett deklarációnak tartalmaznia kell a cég megnevezését, jellegét, a működési engedély számát s a vállalat helyiségeinek bérértékét. A deklaráció e célra készült nyomtatványokon adandó s azokhoz mellékelni kell minden olyan bizonyítékot, amely megkönnyíti az illetékek kivetését. Deklaráció hiányában a vállalatokat az előző évi kivetés és helyszíni szemle alapján adóztatják meg.

Ha a bérérték nem állapítható meg teljes pontossággal — a kereskedő üzlete saját házában van, vagy nincs bérleti szerződés stb. — úgy azt becslés alapján állapítják meg. Magát az egészségügyi ellenőrzési taxát is megállapíthatják becslés alapján és a bérértéktől függetlenül minden olyan esetben, amikor a bérérték a vállalat működésében kis szerepet játszik.

Az évenként megállapított egészségügyi taxák, ha véglegesekké váltak, csak mindenkor április 1-én módosíthatók. Az év folyamán kivetésnek vagy csökkentésnek csak a következő esetekben van helye:

a) valamely vállalat megindulásakor vagy megszűnésekor;

b) ha a taxa alá eső alap — bérérték, — módosuláson megy át, vagyis bármilyen okból csökken vagy nő,

c) ha a vállalat elköltözik, vagy megváltoztatja akár célját, akár kiterjedését.

Az olyan vállalatokra, amelyek az évközben indultak meg, a kivetést annak a negyednek első napjától eszközlik, amelyben a vállalat megindult, még pedig pro-rata temporis, vagy is kiszámítva, hogy az év végéig (április 1-ig) mennyi esik még a megállapított taxából.

A vállalat megszűnése esetén a taxák törlése annak a negyednek első napjától kezdődik, amely negyedév a megszűnést bejelentő deklaráció után következik.

a természetadta szép haj ma már a dauerolás vagy festés mellett is megtartsa színének frissességét, ruganyosságát és selymes simulékonyágát.

Remi dr. bécsi kozmetikus-orvos a Kreuter-féle pakkolással nagyszerű eredményeket ért el a gyenge és hulló hajak frissesége megőrzésére. A régen kipróbált Kreuter terápianak tökéletesítésével fedezte fel Remi dr. a gőzpakkolásnak ezt az új módját, amelyet Seiberth Péter Timisoarai már meg is honosított. Érdekes kísérletek történtek a szempilla átültetések és szempilla festések tekintetében.

Az utolsó napi parókaversenyen Seiberth Péter aranyérmet nyert, diszoklevelet szerzett ezenkívül Bécs egyik leghíresebb dízőjén elkészített mesteri frizurával is.

BEWEIS.

— Greil sagt, sie waere ganz verliebt in ihren neuen Sechszylinder.

— Siehst du, wieder ein Beweis dafür, dass der Mensch überall von der Maschine verdraengt wird.

ELADÓ:

45 lóerős benzinmotor,

stabil, jó állapotban. Astra gyártmány. eddig 12 famegmunkáló gépet hajtott. Kevés átalakítással petróleum vagy faszén-gáz hajtásra is alkalmazható. Valamint

egy 3 kw. dinamó,

Ganz gyártmány, keveset használt, kapcsolótáblával. Eddig gyártelepet világított.

Érdeklődni: Reinhart Fülöp Butorgyár

Arad, Strada Horia 2 szám.

Mit tartalmaz az új
kártyarendelei

A belügyminisaterium 8487. sz. körrendelete rendezte végre a kártyaügy régóta vajdó problémáját. A belügyminisaterium elvi jeelntőségü rendelete ugyanis kifejezetten szórakoztató, tehát nem pénzben játszott kártyajátékokat a törvény szellemének megfelelően az egész ország területén engedélyezte.

Ma már tehát, az egész ország területén, a zárt társasági helyiségekben is (klubok, kaszinók, körök stb.) szabadon lehet pénz nélkül kártyásni, ha ezen társaságok jogi személyisége el van ismerve és ha az egyedárusítási törvény 44-ik §-a értelmében szerzik be a kártyákat. A klubkártya árát azonban, sajnos az állami egyedárusítási igazgatóság (CAM) nem változtatta és az csomagonként ma is, bélyegilletékekkel együtt 482 lebe kerül. Természetes, hogy a belügyminisateri rendelet megjelenése után, az ügyészégi hozzájárulásra már nincsen szükség. Azon társaságoknak, amelyeknek helyiségeiben régebben is kártyástak és még meg van a nyilvántartási könyvük, nem kell a klubkártyákat utólag kérelmezniök, hanem csak könyveikkel kell megjelenniök a CAM raktárfőnökeknél, akik a már engedélyezett mennyiségű kártyákat minden akadály nélkül, ismét kiadhatják. Ahol ezen nyilvántartási könyveket nem őrták meg, ott új szabályszerű kérvénnyel, amelyhez az előírt nyilatkozaton kívül csatolandó az utolsó könyvüési jegyzőkönyv, az alapszabályok, a jogi személyiség elismerését igazoló törvényszéki végzés hiteles másolata és a kártyák átvételére és kezelésére vonatkozó megbízás (procura), kell a kártyák kiadását kérelmezni.

Ugy mint azelőtt is, az állami egyedárusági bélyegző mellett, a társasági bélyegző is alkalmazandó a kártyákon. A kártyák pontos és előírások kezelésére pedig különös gond fordítandó, nehogy kihágási eljárásra adjanak okot.

★
PIPOGYÁK A VÁROSIÁK.

Minya bácsi városi lányához utazott és a szeme megakadt a vészféken.

— Mi ez? — kérdezte a mellette ülőtől, aki történetesen ügynök volt és híres tréfacsináló.

— Ezzel — felelte neki — meg lehet állítani a vonatot. Ugy értem, annak, aki bírja. Nagyon nehéz tudniillik, én nem is lennék rá képes.

Ezzel szinleg két kezével belekapaszkodott a fogantyuba és úgy tett, mintha meg akarná húzni.

— Hidda, — mondta végül — nem megy.

— Majd én megpróbálom, — emelkedett fel Minya bácsi — a városi népben nincsen erő.

Meghúzza a vészféket, amely persze könnyen járt és a vonat nagy zökkenéssel megállt.

Pár perc múlva bejött a kalauz:

— Ki húzta meg a vészféket?

— Én, — felelte büszkén Minya bácsi, — még hozzá félkézzelem...

BEIM FRISEUR.

— Und wie wünschen Sie das Haar geschnitten, mein Herr?

— Ohne politische Erörterungen über die europäische Wirtschaftslage.

Hajmosó és hajszáritó

készülékek és más

fodrászati cikkek

olesón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dongi-ház.

Francia mintára megreformálják
a betegségélyzőt

Az a cél, hogy a költséges adminisztrációt olcsóbbá tegyék.

Megszűnik a bélyegrendszer és az első hét nap sérelme

A betegségélyző működése ellen állandóan hangzanak többé-kevésbé jogos panaszok. Általában véve megállapítható, hiszen ezt még a központi pénztár is elismeri, hogy a betegségélyző mai formájában nagyon költséges adminisztrációja és igen korlátozott mértékben tud csak eleget tenni hivatásának.

Ennek tulajdonítható, hogy máris bizottságot küldtek ki, amelynek feladata lesz tanulmányozni a betegségélyző problémáit és előkészíteni egy tervezetet, amely az intézményt gyökeresen megreformálja.

Az intézmény kifejezetten társadalmi jellegű, hiszen a népesség legszélesebb tömegeit érinti, ezért is a legnagyobb gonddal és körültekintéssel kívánják a reformot megalkotni. Az intézményt alkalmazni kell a társadalmi élet szükségletéhez, amely rohamosan változik. Másrésről gondolni kell arra is, hogy az állandóan növekvő adóterhek mellett a betegségélyző járulékkövetelései súlyos gondokat okoznak máris a munkaadóknak és munkásoknak egyaránt. Arányba kell hozni tehát az intézmény illetveit az egyéb közterhekkel.

Gondoskodni kell az orvosi kezelés kiterjesztéséről, a segítségnyújtás egyszerűsítéséről, és általában véve minden eszközzel törekedni kell arra, hogy a betegségélyző feladatát minél kevesebb költséggel és minél hatásosabban oldhassa meg.

Az eddig kiszivárgott hírek szerint igen valószínű, hogy

as 1936 április 30-án életbe lépett új francia rendszert vessik mintáuk.

Ez a rendszer a betegagélyző alapelveit nem változtatja meg és a biztosítás kötelező voltát, a munkaadónak felelősségét a díjak megfizetéséért, továbbá a munkaadók és alkalmazottak együttes hozzájárulását ezutánra is fentartja.

Lényeges változások vannak azonban abban, hogy enyhítik, illetve lezállítják a hozzájárulási díjakat, megszüntetik az eddigi osztályozási rendszert és azt az elvet követik, hogy

a tényleges jövedelem alapján vetik ki egyénenként minden alkalmazottra a díjakat, amelyeknek fele részét a munkaadó, másik fele részét pedig az alkalmazott fogja fizetni.

A díjak befizetésének módja tekintetében az újítás az, hogy

megszüntetik az eddigi bélyegrendszert, amely sok tévedésnek, visszaélésnek volt okozója.

Ezzel szemben a betegség biztosítása ügyében nygyedévi íveket adnak ki, amelyek alapján

postautalványon is lehet majd a díjakat befizetni.

A francia minta részletesen intézkedik az aggykori biztosításról is és elvileg állapítja meg, hogy

kivétel nélkül minden munkás, vagy alkalmazott, aki életének hatvanadik évét betöltötte, minden más feltétel megkövetelése nélkül 600—700 frank nyugdíjban részesül anélkül azonban, hogy jogában volna emellett még, mint nyugdíjas, más alkalmazást vállalni, vagy foglalkozást izni.

Sajnos, nálunk az alkalmazottak aggykori biztosításának törvényes megvalósításáról szó sem lehet. Ehhez legalább is 2—3 milliárd lei befektetés kellene, amit azonban a mi gazdasági életünk nem bírna el.

A készülő reform kikapcsolja az aggykori biztosítás intézményét, ellenben a francia mintának többi részét lehetőleg átveszi.

Ezenkívül az 1.20 százalékos balesetbiztosítási járulékra nézve, amely körül annyi vita merült fel, szabatosan és kifejezetten fog intézkedni arról, hogy ezeket a járulékokat csak biztosítottak fizessék és nem olyanok is, akiknek semmi közük sincs a baleseti biztosításhoz. Nincs kizárva azonban, hogy emiatt az eddigi kulcsot fel kell emelni.

Megszüntetik a munkaadóknak azt a kötelezettségét, hogy a betegség első hét napjára ők fizessék a díjakat, mert hiszen teljesen logikus az a követelés, hogy a biztosítási kötelezettség abban a pillanatban vegye kezdetét, amikor az esemény, mely ellen a biztosítást kötötték, bekövetkezik. Végül az eddigi adminisztrációt nagy mértékben fogják egyszerűsíteni.

Nem kell mondanunk, hogy az érdekeltek általában nagy érdeklődéssel várják a fontos intézménynek hovatovább mindinkább aktuálisává váló reformját.

A bucureşti-i iparkamara tizenkét pontja
a hazai kereskedelem kívánságairól

A bucureşti-i kereskedelmi és iparkamara a most aktuálisá vált kamarai választásokra az alábbi érdekes programot bocsátotta ki:

1. Minden törvényes eszközzel harcolunk azért, hogy az adókivetés az ország összes lakóira egyenlő és méltányos alapelvek szerint történjék és tehermentesítsék a kereskedelmet és ipart, amely mostanáig aránytalanul van túlterhelve adóval.
2. Emberies és civilizált elbánást követünk az adóügyi szervektől, különösen a kiskereskedőkkel és kisiparosokkal szemben.
3. Követeljük a kereskedelem és ipar szabadságát és eltávolítását mindazoknak a korlátoknak, amelyek a szabad fejlődést akadályozzák.
4. A vámtaxáknak és az összes járulékoknak, mint amilyenek a forgalmiadó, a tizenkét százalékos taxa, stb. igazságosabb és méltányosabb alkalmazását.
5. Hitelintézetet a kereskedelem részére (Credit Comercial).
6. Nyugdíjintézet megalapítását, amely támogatja az előregedett és nyomorba jutott kereskedőket.
7. A házalókereskedelem megszüntetését.
8. A kereskedelem és ipar közötti viszony összehangbahoását.
9. Minden erővel törekedni kell arra, hogy az összes kereskedelmi szervezetek egységes

szervezetbe tömörüljenek úgy, ahogy az az iparosoknál van. Ennél a követelésünkkel számíthatunk az ország vezető tényezőinek támogatására.

10. A patenta-fixa rendszer kiterjesztését az összes kereskedőkre és az öt évenkénti adózást.
11. Folytatjuk a harcot a Vadul Comercial intézményének megvalósításáért.
12. Teremtzenek rendet a különböző bélyeg- és repülőbélyeg-intézkedések körül.

NEM TEHETI MEG.

Kria azt mondja Kraának a kóvéházban:

— Szeretnélek valamire barátilag figyelmeztetni:

— Halljuk — feleli Kria.

— A feleséged nap-nap után a főnöke társaságában mutatkozik és az egész ország tudja, hogy van valami közöttük.

— Na és?

— Mit na és? Oda kell menned az illető urhoz és szigoruan meg kell parancsolnod neki, hogy ne merjen a feleséged után szaladgálni.

— Hát ezt nem tehetem meg.

— Miért nem?

— Tíz évvel ezelőtt összevessztem vele és azóta nem vagyunk beszélő viszonyban.

„35 év óta minden élelmiszerkereskedőt, kávést, vendéglőst a kartársaktól összekoldult pénzekben temettünk el”...

Tízpontos javaslat a belügyminiszterhez az idegenforgalom fellendítéséről.

„Uj törvényeket kérünk!”

Hosszu hetek óta folyó előkészületek után, a napokban tartotta meg országos kongresszusát Oradea a kávéiparosok s vendéglősök szindikátusa, hogy kari sérelmeiket a legapróbb részletekig megvitassák. A kongresszuson nemcsak Ardeal és a Banat, de az ókirályság szakmabelije is képviseltették magukat.

Neagu Traian a kávé- és vendéglőipar oradea-i elnöke nyitotta meg a kongresszust. Rámutatott azokra a sérelmekre, amelyek béklyóként nehezédnek az ország vendéglőiparára.

Ezután Jean Niculescunak, a szindikátus országos elnökének érdemeit méltatta, aki a szindikátus megalapozása óta fáradhatatlan munkása a szakmai érdekeknek.

— Szervezkedésünk — folytatta a továbbiakban — még nem teljes. Harcunkat folytatnunk kell mindaddig, míg a szenátusban, a kamarában és a községi tanácsokban megfelelően képviselve nem leszünk, hogy a fórumok élén is megvédhessük érdekeinket.

Utána Botezatu Gheorghe, a szindikátus oradea-i alelnöke beszélt, majd Vajda Sándor társelnök emelkedett szólásra:

Pessimisztikus színekkel mutatott rá az egyre jobban sorvadó élelmiszeri, kávé és vendéglőipari szakma helyzetére.

— Különösen a nyugati határszélen siralmas a helyzetük az élelmiszerekkel foglalkozó szakmáknak. Itt, a nyugati határszélen, ahol teljesen megbénult az idegenforgalom, napról-napra kétségbeesettebbé válik a helyzetünk, főként a ránk nehezítő terhek miatt, melyek sulya alatt minden pillanatban az összeroppanás veszélye fenyeget.

— Terhek! Múltotassanak csak idefigyelné, egy kis csokor a hatalmas boglyából: állami adó, ingatlanadó, utadó, italmérési taxa, városi taxa, viztaxa, frontadó, köztisztasági taxa, tűzoltó taxa, kövezési taxa, cégtábla taxa, kereskedelmi és iparkamarai taxa, zárórai taxa, azután italmérő ellenőrök, egészségügyi ellenőrök, repülőbéllyeg ellenőrök, zárórai ellenőrök és végül, hogy a csokor teljes legyen, a fináncok, akik a kákán is csomót keresnek.

— A hatóságok ezek ellenére is úgy vélik, hogy a kávé és vendéglőipar ma is virágzik. Ezt a megállapítást nyilván abból következtetik, hogy valameny nyien jó husban vagyunk. Ezzel szemben adatokkal igazolom, hogy

35 esztendő óta minden élelmiszerkereskedőt, kávé és vendéglőiparost a kartársaktól összekoldult pénzekben temettünk el.

A kongresszus elhatározta, hogy emlékiratot nyújt be a belügyminiszterhez és a következő javaslatot terjeszti be az idegenforgalom fellendítése érdekében:

Belügyminiszter Ur!

A művelt nyugati összes államai őriási anyagi áldozatot hoztak az idegenforgalom fellendítésére. Így Ausztriában azok a szállodatulajdonosok, akik igazolni tudják, hogy renováltatták szállodáikat, 50 százalékos adókedvezményben részesülnek. Németországban az idegenforgalmi hivatal 400 ezer márkát adott arra, hogy a Harmadik Birodalom fürdői-

Szemelvények a vendégipar oradea-i kongresszusáról.

nek tudományos adatait feldolgozzák és propagálják. Lengyelországban turisztikai egyetemi tanszéket állítottak fel az idegenforgalom fellendítésére. Egyszóval az egész világon, mint új bevételi forrást tekintik az idegenforgalmat és természetesen ekként kezelik. Romániában ezzel szemben semmi sem történik, sőt... Tesszük tehát a következő javaslatot:

1. Állítsanak fel a külföld mintájára idegenforgalmi irodákat minden jelentősebb városban.
2. A sziguranca tulkapásaival szemben gyors és erőteljes intézkedések fogantositandók.
3. A határok tisztviselőinek eddigi önkényes tulkapásai megfélézendők.
4. Kedvezményes utazást biztosítani a külföldről érkező vendégeknek.
5. Az országba érkező idegenek jelentkezésénél rendszeresített vegzaturák megszüntetése.
6. A tartózkodási engedélyek végleges eltörlése.

Példamutató eredmények a sighet-i szindikátusi mozgalomban

A nemrégben megalakult sighet-i Kisiparosok Szindikátusba eddig 250 tag iratkozott be s ha a jelentkezés továbbra is olyan mértékben fog folyni, mint eddig, úgy rövidesen Sighet egész iparos társadalma az új szervezetbe tömörül és akkor valóban ez az intézmény lesz hivatott arra, hogy megvédje adó-, betegsegélyező-, munkakamarai. és más ügyekben a helyi iparosság érdekeit.

A vezetőség célja, hogy a helyi iparosságot megkímélje az időpazarló kilincseléstől. A tagok személyes ügyeit a szindikátuson keresztül, annak közbenjárásával intézik el, mert a szindikátus a legmesszebbmenő jogvédelmet biztosítja tagjainak.

A Kisiparosok Szindikátusának keretein belül legújabbban megalakult a hentesek és mészárosok szakcsoportja is a következő vezetőséggel: Balás Dezső diszelnök, Fekete Sándor elnök, Schreck Jó-

se, mintahogy az a nyugati államokban tapasztalható.

7. A határrendőrségi közegek kicserélése, illetve csak azok meghagyása, akik több nyelvet beszélnek és szívélyes modoruak.

8. Az idegenforgalmi irodák felállításának költségeihez járuljanak hozzá progresszív alapon úgy az ardeal-i, mint az ókirályságbeli fürdőhelyek tulajdonosai.

9. Turisztikai hivatal felállítása.

10. Minden határszéli városban egy turisztikai információs iroda felállítása.

Eddig szól a belügyminiszterhez felterjesztett emlékirat.

Pascu (Timişoara) a házaló italosok ellen mondott beszédet. Maior Andrei satumare-i vendéglős a szakmai szolidaritásról beszélt. Indítványozta, hogy az érdekképviseltek egyesüljenek, mert így hathatósabban megvédhetik az érdekeiket.

— Uj törvényeket kérünk, folytatta a szónok, mert csak így képzelhető el a hitel regenerálása. Na állítólag 30 milliárd lei van forgalomban. En nem hiszek ebben, mert ha valóban ennyi pénz volna, úgy nyoma sem volna gazdasági válságnak. Hozzanak olyan törvényeket, amelyekkel a kapitalisták teaurált pénzét napfényre lehet hozni s ez esetben megváltozik az ország gazdasági vérkeringése.

Végül Jean Niculescu, a szindikátus országos elnöke válaszolt a felszólalóknak és így többek között közölte, hogy a különböző érdekképviseltek egyesítése csak szisztematikus uton történhetik meg.

A kétnapos országos kongresszus ezzel véget ért.

zsef és Katz Sámuel alelnökök, Hiripi Jenő titkár, Lengyel Sándor pénztáros, Perlik Gyula és Knoblauch János ellenőrök.

A hentesek és mészárosok szakcsoportja egyhangulag kimondotta, hogy a csoport tagjai belépnek a Hitelszövetkezetbe is és ott is megalakítják a husipari szakosztályt, amelynek főcélja lesz az élőállatoknak szövetkezeti uton való beszerzése és annak finanszírozása.

Figyelemreméltó, hogy míg más városban még csak most szervezkedik az iparosság, Sigheten már kidolgozott programmal működik a szindikátus. Az elismerés ezért a Szindikátus agilis vezetőit: Valean Sándor elnököt, Berniczky Gábor és Stöckl Márton alelnököket illeti, akik fáradhatatlan energiával igyekeznek előbbre vinni a sighet-i iparosság ügyét.

FENYEGETÉS.

István gazda valami pereskedésbe keveredett és kénytelen volt egy ügyvédet felkeresni.

István gazda kényelmesen elhelyezkedett egy karosszékből és miközben előadta az ügyét, hegyeseket köpött a finom perzsaszőnyegre.

Az ügyvéd egy ideig kényelmetlenül fessengve nézte ezt a műveletet, aztán — mivel szólani nem akart, nehogy a kliense esetleg megsértődjön — a köpöcsészét lábával lassan a falusi kliens felé csuszattatta.

Mikor a köpöcsésze már majdnem előtte volt, István gazda rászólt az ügyvédre:

— Vigye innen az ur ezt az edényt, mert istók-ugyise beleköpökl!...

GYÖNYÖRÜ MONDAT.

— Az egyszerű mondatban, — magyarázza a tanító bácsi, — csak alany és állítmány van. Egyszerű mondat pl. a következő: A kutya ugat.

— Na mondj, Sanyi, te is egy egyszerű mondatot:

— A ló rug.

— És te Pista?

— A tehén bög.

— Ne mind az állatvilágból — bosszankodik a tanító. — Mondjatok valami szébbet.

Móricka jelentkezik.

— Na halljuk, — int neki a tanító, mire Móricka megszólal:

— A halottkém borotválkozik.

Nem szabad az okmánybélyegeket és repülőbélyegeket egymásra ragasztani

Ha nem fér fel a bélyeg a számla előlapjára, a hátlapra kell ragasztani.

BARÁTI VELEMÉNY.

Hosszu állástalanság után végre Pinty álláshoz jut egy üzletben, ahol a barátja, Ponty az üzletvezető. Ponty azonban nem törődik a baráti kapcsolatokkal és nagyon szigorúan bánik Pinttyel.

Pinty egy darabig csak türi Ponty cezarománidját, egyik napon aztán odamegy Pontyhoz és azt kérdeni:

— Te Ponty, van itt nálad feljebbvalóbb?

— Hogyne volna, — feleli Ponty, — de miért kérdezel?

— Azért, — mondja erre csendesesen Pinty, — mert alávalóbb biztosan nincs.

A Nemzeti Repülő Alap központja Clujra egy központi ellenőrt küldött ki, aki a helyi repülőbélyeg ellenőrökkel egyetemben a különféle vállalatoknál megkezdte a repülőbélyegek használatának ellenőrzését. Ezzel kapcsolatban felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kincstári és a repülőbélyegeket ne ragasszák egymásra, mint ahogy szokásban volt, mert ezt — nem tudni miyen jogcímen, — szabálytalanságnak minősítik. A számláknál az előlapokra helyhiány miatt nem férő repülő és számlabélyegeket a hátlapra kell ragasztani olyformán, hogy a cégbélyegző a bélyegeket teljesen átlátszó.

Megrendelőlapokra nem írja elő a törvény és a végrehajtási utasítás a repülőbélyegek alkalmazását. Ez vonatkozik a kereskedelmi és ipari vállalatok utazóinak rendelési lapjaira és jegyeire is. Az áruátadási jegyekre (Nota de predare) midőn mint könyvelési jegyzékek, vagy áruszállítási kísérőjegyzékek gyanánt szerepelnek, nem kell sem kincstári sem aviatikai bélyeg tenni. A hirdetési reklámtáblák borderójára egyesek dupla illetékű bélyeg tettek, ha a szöveg a román nyelven kívül más nyelven is szerepel. A dupla illetéket ilyen esetben a törvény nem írja elő.

ELŐRELÁTO CSALÁDAPA.

A vasuti fülkében két ur ül egymással szemben, egy idősebb és egy fiatalabb. Hosszu ideig nem beszélnek egymással, csak nézik, muştrálják egymást, ahogy idegenek szokták. Egyszerre csak megszólal a fiatalabb:

— Bocsnátot kérek, nem mondaná meg az ur, hogy hány óra van?

Az idősebb ur nem szól egy szót se.

Egy félóra múlva megint megszólal a fiatal:

— Bocsnátot kérek, uram, nem mondaná meg, hogy hány óra van?

Az idősebb ur megint nem szól egy szót se.

Egy félóra múlva újra megismétlődik a jelenet, a fiatal megkérdezi, hogy hány óra van és az idősebb nem válaszol.

Több szó nem esik köztük, így érkeznek meg Aradra.

Mielőtt kiszállnának, az idősebb ur megszólal:

— Uram, nagyon köszönöm a kedves társaságát, igen jól éreztem magam önnel az egész uton.

— Boldog vagyok, — szól a fiatal — de szabad kérdezni, miért nem mondta meg nekem háromszori kérdésemre is, hogy hány óra van?

— Nézze kérem, — szól az öreg — én az első pillanatban megállapítottam, hogy maga egy nagyon szimpatikus ember.

— Na és?

— Na és ha én válaszolok a maga kérdésére, akkor maga megint kérdez valamit, nekem megint felelni kell és a vége az, hogy bemutatkozunk egymásnak.

— Na és?

— Na és nekem feleségem és két nagyon szép lányom van. Egészen biztos, miután maga nagyon szimpatikus ember, az egyik lányomnak megtetszett volna és maga megkérte volna a kezét.

— Na és?

— Na és én nem adom hozzá a lányomat egy olyan koldushoz, akinek még egy szoborja sincs.

CSODALATOS AFRIKAI KALAND.

Afrikát járt ur meséli:

— Egyik éjszaka szokatlan lármára riadtam fel. Kínézek, hát látom, hogy a feketék körülvették a sátram. Felugrottam, mindkét kezembe revolvért fogtam. Eppen tüzelni akartam, amikor egy hosszú tör lassan keresztüljárta a szívetem.

— Mi? — kérdezi összevissza a hallgatóság. — Egy hosszú kés? A szívedet? És túlélte?

A mesélő egy pillantra meghökken, de aztán így szól:

— Igen, mert a tör szerencsére nem volt mérgező.

Fővárosi kereskedők a tulságosan gyakori adóellenőrzések ellen

Csak különleges felhatalmazással bíró pénzügyi közegeket delegáljanak vizsgálatok tartására.

Miniszteri tájékoztatót követelnek a repülőbélyeg-probléma ügyében

A fővárosi kereskedelmi és iparkamara vezetősége a napokban elhatározta, hogy közérdekű adóügyi kérdések ügyében közbenjár a pénzügyminiszteriumnál a tapasztalt fonákságok megszüntetése érdekében. Rengeteg a panasza kereskedők részéről egyes adóközegek visszaélései miatt, akik „ellenőrzés” címén állandan zaklatják a kereskedőket, könyvvizsgálókat rendeznek, felforgatják az egész üzletet és megakadályozzák a munkát a legnagyobb forgalom idejében.

A kamara vezetőségének tudomása szerint vannak kereskedők, akiket ötször-hatszor is „ellenőriznek” olyan kincstári közegek, akiknek nincs erre külön meghatalmazásuk, amint azt a törvény előírja.

Ennek a bizonytalan, zavart okozó és gyakran költséges helyzetnek a megszüntetése érdekében a kamara elhatározta, hogy eljár a pénzügyminiszternél és kérni fogja, hogy adóügyi ellenőrzést csakis bizonyos esetekben lehessen csinálni, amikor gyanu forog fenn, hogy valamely kereskedőnél szabálytalanságok vannak,

de akkor is az ellenőrző személynek különleges meghatalmazása kell legyen erre.

Kérni fogja a kamara, hogy az ellenőrző közegek írják alá az ellenőrzött üzleti könyvet, amivel a kereskedő fedezni tudja magát, hogy azok rendben vannak, esetleg tegyenek jelentést a miniszteriumnak a vizsgálat eredményéről.

Végül a repülőbélyeg ügyében is intervencióra készül a budapesti kamara. A helyzet ugyanis az, hogy még mindig nincsenek pontos utasítások arról, hogy mikor kell repülőbélyeget alkalmazni és mikor nem. A tisztázatlan helyzet következtében sok kereskedő olyankor is fizeti a repülőbélyeget, amikor nem kellene, de ugyanakkor komoly büntetéseknek teszi ki magát, ha véletlenül úgy értelmezi az eddigi rendelkezéseket, hogy neki nem kell repülőbélyeget fizetnie bizonyos esetekben. A zavaros helyzet tisztázása érdekében a kamara kérni fogja, hogy a pénzügyminiszterium teljes és félre nem érthető tájékoztatót adjon ki ebben a kérdésben.

Kötelező iskolai

fiakegyenruhák, önkéntesek katonai felszerelése

gyorsan és a legjutányosabb áron

MARITA

egyenruha és polgári szabóságában ARAD,

Str. Brancovici 5.

„Tulságosan hozzászórtunk már a reformokhoz”

A Credința írja:

Megszórtuk már, hogy kereskedelmi rendszerünk együtt változik az illetékes miniszterrel. Minden miniszter saját egyéni módszerével érkezik. Változtat és kieszeli. Hozzáad és lenyirbál. A külkereskedelemben éppen ezért a legfontosabb elv nem érvényesül: a folytatóságosság. Amit egyik miniszter épít, utóda nyomban lerombolja. Ime, ezért siettek a lapok bejelenteni, hogy Pop Valer új kereskedelmi miniszter jöttével ismét változik rendszerünk. Az új miniszter sietett a lapbejelentéseket megcáfolni, kijelentve, hogy nem megváltoztatni, de alkalmazni akarja a kereskedelmi rendelkezéseket. Higyjük? Tulságosan hozzászórtunk már a reformokhoz, hogy elhissük, akad olyan miniszter, aki nem óhajt ujtásokat. Nem is alkalmaz talán Pop Valer új kereskedelmi rendszert, csak a meglévőt fogja átvenni itt-ott. Miért? Hagyományból.

PRÓBABABA

Irta: BABAY JÓZSEF.

Odakünn már fekete este szitálta a kődöt, idebenn, a cérnaférc illatu kisműhelyben fehér fényt öntött szét a villanykörte, amely hosszú dróton lógott le a gerendás mennyezetről. Ennek az ernyőtlen meztelen lángos-körtének nem sok dolga volt. Mindössze egy szekrény, egy pepitapokróccal betárolt ág, egy szövetdaraboktól szinesedő szabászasztal, egy varrógép s két szalmafonatu szék itta be a fényt. No, meg két kifaragványú ablak.

A kifaragványos ablakok a Sip-uccára néztek, négy üveglap hasadt volt bennök, sebah, a mai világban szíven is, ruhán is, sorson is sok repedést hordunk mindannyian. . . . Este volt, a téglajárda alatt nehezen szivta a föld a lélegzetet. Kőd dühözött a várost, sűrű köd, csendet fojtogató.

Lélek sem járt az uccán s ha Jércés János angol- és uriszabó nem lép ki a Tauszig-vendéglő ajtólépcsőjére, talán reggelig tart az ucca holt ködcsendessége. Jércés János ur azonban békédivatból örökölt magas sarkot viselt a cipőin ma is s mivele a magas sarok hegyesebb, nagyobb koppan alóla a lépést váltó sűrű-sietés. Mert a ritkuló hajja, hószinbe verődött kecskeszakállt viselő kis szabó sietett. Csak egy-két percre ugrott át a Tauszig-vendéglőbe, egyetlen siller-fröccsre. Egve hagyta műhelyében a villanyt is, sok munka vár még rá. Kocka számvevő ur szakettjéből kell kiszedni a foltokat. Furcsa szakett, furcsa foltok. . . . Még békéből való. . . . Elpusztíthatatlanok. . . . Am ez az egy-két perc is hiábavaló volt, mert Tauszig ur megtagadta a hitelt. . . .

— Nézze csak Jércés ur — mondotta a vendéglős és még meg is igazította kopasz fején a lapos tetejű börsiveget — nincs tovább. Huszonegy pengő a számla. Nem szógálhatom ki.

— Semmi módon? — mondotta szíven és inyenlődvé a kis szabó.

— Hát. . . — húzta hosszan a rövid szót a vendéglős-örög — biztosíték nélkül sehogyan.

— Szóval hozzak zálogot. No jó.

Es kisietett.

Mikor benyitott a műhelyébe, haragosan csapta be a vaskilincses ajtót. Megremegett a falak s megremegett a hosszú drót. Himbálózott a villanykörte s az elverődő sugárhul és nyomán fényfoltok ugrottak erre-arra a szabászasztal sáros lapján a varrógép acélfején, s még a hasadt üvegtáblákon is.

Jércés János angol- és uriszabó az ágya szélére ült. Mint más a homlokát, ő a muló évek színet viselő szakállát temette a tenyerébe és kicsiny, verébszürke szeméből szinte ragyogott a szomorúság. . . . Isenem uram! Párisban tanulta a szabászatot. Budapestben volt segéd. Megházasodott. A nehéz idők leverték a kisvárcsaba. Műhelyt nyitott, művész volt, a ruhák vonalain, amelyeket ő szabott a főbíró, a tanár, a hivatalnok és gazdasági urakra, gyönyörködve pihent a szem. De megszegényedtek az urak, mint emlékező szemek előtt a fák, borongó novemberidőben, amikor az álló ködbe hulltják lombjukat. . . . Jércés János angol- és uriszabó, aki Párisból hozta el a vonalak titkait, egyszerű foltozószabó lett csupán, szakettok surolója, zakóháttükrök aktünetője, olcsó kis foltok mestere. . . . Otthagytta az asszony is, az asszony, Terézia, akinek párnás kis kezére több csókot forrasztott a szakállkeretben szerénykedő iparos mint amennyi öltést húzott át a szöveteken. . . . Elment az asszony, jött helyébe a bánat s a bánat sűrű társa, — furcsa, de szinte törvényszerű — a bor. . . . E öször egy-két pohár, hogy aludjon az árván hagyott ágyon. Aztán kétszer egy-két pohár, végül sok pohár, tengernyi sok pénz, sok munka bére, s végül egy hitel, két hitel, huszonegy pengő hatvanhat fillérnyi hitel.

Csak legalább egy kisfröccsöt adott volna ez a vén borospók, csak egy kortyot, hogy megnyugodjon az inyen. . . . Uramisten, milyen zálogot vigyek? Az óram már más. A keresetem az adomé. Az ágyat nem vihetem, szék nem kell neki, asztal nélkül meg a mesterség akad el, s a varrógép nélkül, Jércés János, mivé lettél szegény, de mivé!

A sarokban, a varrógép mögött, esztergályozott fejű, magas egy lábbon árvuló, karsu dereku próbababa állott. Nyaka szelidszép ivben futott fel a tet kebelből, papircsikokkal leragasztott dereka — amolyan hirtelen és tekintetmegállítóan karsu, darázsderek — szép igyekezettel kihajló cipőjű pompás minta volt. Női próbababa ugyan, de Jércés János Párisból tudományt hozott angol uris és nőiszabász, sok högyre szabott már örökdivatu kosztümöt is. Nézte Jércés a próbababát, nézte és egyszerre felkelt. Hosszan nézte így, állva is. Majd megindult, öt lépés csupán s már emelte is a különös „butort”. Szemében örömfény villant, megforgatta a régi, esztergályozott lábú szerszámot és a villanykapcsolóhoz vitte. Ott még gondolkodott egy kicsit.

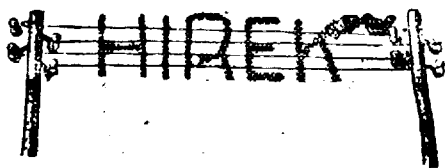
— Eh hátha ad rá! — mondotta hangosan s kikapcsolta a lámpaáramot.

Csikordult a kulcs a szobaajtózárban, nyekergett kettőt a kapukilincs is, hegyesen koppan hatvan-hetven lépés a hegyessarkak alatt s már be is nyitott a Tauszighoz.

A nagy, sötét terítővel fedett, sűrűasztalu teremben vig mulatozásokról ámodott a csend. Egy lélek sem ült sehol. Egyedül Tauszig ur, ő is a sön-téspult mögött, börszeletkével erősített lábú pihenőszéken s ő is szundított.

— Itt volnék, dalolnék, piros szájra hajolnék.

— Alászolgája! — köszönt az öreg úgy félálom alól — szolgálhatok? S csak ezután nyitotta fel a szemét. Igaz, a két, tüskés szemöldök alatt lakó

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei. Éves kötésnél árengedmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon.

Kit illet a cluj-i timár ipartársulat vagyona

A cluj-i munkakamara nyilatkozata.

Lapunk más részében részletes beszámolót közöltünk arról a kavargásról, amely a felosztott cluj-i timár-ipartársulat nagyrésztük vagyona körül most kialakult. Megírtuk, hogy a társulat vagyona az ipar és kereskedelmi miniszter határozata alapján a munkakamara birtokába ment át és a kamara jelenlegi vezetősége Bucoveanu Petre képviselő javaslatára elhatározta, hogy a vagyon egy részéből 100 ágyas iparos és munkás agglomerátum létesít. Közöltük továbbá azt is, hogy a vagyon átvétele már meg is történt és hogy az átvétel során a városi tanács a hátrányos vagyonkezelésből származó felelősséget visszautasította. Kovács Bálint, aki a vagyont eddig birtokolta, tiltakozott az átadás ellen és jogorvoslatot helyezett kilátásba.

A timártársulat vagyona körül keletkezett bonyodalom ügyében dr. Blaga Aurel ügyvéd most kijelentette, hogy semmi bonyodalom nincs. A munkakamara visszavonhatatlanul jogos tulajdonosa a volt timár ipartársulat tulajdonát képező ingatlanoknak, ugyanígy, hogy a helyi telekkönyvi hatóság az ingatlan egy részére a tulajdonjogot már be is bekelezte. A másik részre vonatkozó tulajdon bekelezési eljárás pedig már folyamatban van.

Az ingatlan tulajdonjoga a munkakamerát annál is inkább megilleti, mert a megszűnt ipartársulat alapszabályai kimondják, hogy felosztás esetén a vagyont ipari, vagy munkás-intézmények céljaira kell felhasználni. Az ingatlan eladására vonatkozó szabálytalan árverést három bírói fórum sem-

misztette meg és törölte árverési vevőnek a telekkönyvbe bejegyzett tulajdonjogát. A városnak sincs semmi joga ehhez az ingatlanhoz, mert a város sohasem volt tulajdonos, hanem csak a vagyon felügyeletével volt megbízva. Elmondotta még Blaga Aurel tanácsos, hogy az ingatlanok egy részét parcellázni fogják és a vételárból építik fel az iparosok agglomerátumát — egy nagy gyümölcsös kert közepén — ahol az elagott iparosok üdülhetnek, kertészkedhetnek, a gyümölcstermést pedig saját céljakra használhatják fel.

— Törvénytervezet készült a Kisipari Hitelintézet felállításáról. A kisiparosok régi kívánsága, hogy létesítsen a kormány Kisipari Hitelintézetet. Amint értesülünk, ez a kívánság rövidesen megvalósul. A munkaügyi miniszter és a kormány többi tagjai között a Kisipari Hitelintézet finanszírozási módjaitra vonatkozólag megegyezés jött létre. A munkaügyi miniszter már meg is bízta P. Alexandrescu-Roman államtitkárt a Kisipari Hitelintézet felállításáról szóló törvénytervezet elkészítésére.

FURDÓI EMLEK.

Valaki ur mesélte, mint legérdekesebb nyaralási élményét:

— Lenn voltunk Abbáziában és éjjel kimentünk a mólóra. Ott találtunk egy pasast tökéletesen berugva. A móló szélén ült és belelógatta a lábát a vízbe. Nagy csend volt körülöttünk, ő se beszélt, mi se beszélünk, csak néztük, hogy lóg erre-arra a feje. Egyszer csak a nagy csendben megszólalt:

— Mennyi víz! Micsoda marhaság!

— Taxamérők a malmokban. Egyelőre Csehszlovákiában vezetik be ezt az újítást, de valószínű, hogy a példa ragadossága következtében a cseh gondolat export-cikké lesz. Csehszlovákiában a malmok csak monopolgabonát őrlhetnek. Nehogy a malmok a tilalmat kijátszassák, gépeikre taxamérőt szerelnek fel, amelyek pontosan mutatják a megőrölt buzamennyiséget. A taxamérőket a gabonahivatal díjmentesen szereli fel a malmok hengerszékeire.

MATEMATIKA.

Mórickától megkérde a tanító:

— Ha anyádnek van két almája és az egyiket odaadja Jakabkának, a másikat Samukának, mi marad neki?

— Hogy mi marad neki, — mondja Móricka — két megevett alma.

szem annál tárgyaltabban meredt a szabóra, aki megállt a pult előtt, meghajolt s meghajította a próbababát is.

— Mennyit ad rá, Tauszig uram?

— Mire?

— A hölgyre.

— Enyje, hát ... izé ... ezt hozta fedezetnek?

— A legnagyobb kincs a világon. Asszony és nincs nyelve — mondotta szaporán a kis szabó s átölelte a karcsu papírdereket.

Tauszig a pirosposztagás öreg mosolygott. És ezt mondta magában:

— No, Noé, aki megmentetted a szőlőtöskéket is, ha király lennél, te kormányoznál minden nemzetet ...

— Nézze, Tauszig ur — szaporázta a szót Jércés, a kecskeszakállas — a Timár, a finanszemléző negyven pengővel tartozik. Megígérte, hogy elsején fizet. Akkor ugyis kiváitom ezt is, meg az adósságot is.

A próbababa a kocsmasarokba vándorolt, kis asztal és négy szék mögé. Jércés angol- és uri foltozószabó is odatelepedett. Tauszig ur kihozta a bort, egy litert, széles talpu üvegben és egy kétdecis poharat.

— Jaaj, de jó! — sóhajtott a szabó, amikor lesiklított torkán az első pohár.

A harmadik pohárnál hátrafordult s azt mondta magának: te bolond ...

Mert úgy érezte, a próbababa reá néz és a tekintete csupa el nem mondott panasz. Hátra kellett néznie, hogy lássa, nincs feje a próbababának. Tehát tekintete sincs.

— Csupa vigasz, csupa vigasz! — kiáltotta Jércés.

— Micsoda? — dobta a szót a sarokba Tauszig.

Tauszig legyintett és szundított tovább.

Az ötödik pohárnál kiürült az üveg. Jércés halkan, igen halkan dudolgotott. Ezt dudolta:

Messze elment a kedvesem,

Siratgatom keservesen

Naponta ...

— Kiadja a második litert is? — kérdezte Tauszig bácsi, megint csak úgy félálom aól s köhögött a mondat végén.

— Ugyse jön már vissza soha, pedig úgy szerettem, de úgy, hogy még a szívemet is rá tudtam volna varrni a kosztümjére, amit most ősszel szabtam ki neki. Terézia! Terézia.

— Hadd igyon — mormolta a vendéglős, aki emlékszik, iszik.

Elcsoszogott az üres üvegért, megtöltötte, visszavitt és aztán újból a pult mögé helyezkedett. Rózsapiros, szép öreg arcán hosszú, merengő mosoly pihent. Emlékezett ő is. Korán e hunyt Tauszig Náthánné, született Pacsek Szerénre ... Drága Szerén. De hamar itthagytál.

Jércés felhajtott az újabb literből és aztán hirtelen hátranézett megint.

— Ha még egy szót szólsz — mondta a babának — kiruglak. Mit kórholsz? Én vettelek husz évvel ezelőtt Kaposba, négy forintért, azt teszek veled, amit akarok. Csend! Punktum!

Ugylátszik, a baba tovább beszélt. Mert a szabó odahuzta maga mellé és simogatni kezdte.

Tauszig bácsi elaludt. Lehorgadt a feje, csendesen horkolt.

— Teréziám, drága Teréziám, messze lehet! Látod-e, megiszom már a babát is, mert gyógyír kell a kiszáradt szívemre.

— Mi lesz a Kocka számvevő ur szakettjével? — sugta a próbababa, mert Jércés éppen a vállára hajtotta a vállát.

Öntudatos arad-i szabó tagja a szabószövetkezetnek!

— Ez év végén kerülnek forgalomba az új ötven lesek. A Nemzeti Pénzverde befejezte a 250 lesek veretését, amelyek forgalombahozatalával a forgalomban levő váltópénzek összege 4 milliárd 200 millió leire emelkedett. A Nemzeti Pénzverde most készíti az új ötven leseket, amelyeket ez év végéig forgalomba hoznak. Az új ötven lesekből 12 millió darabot, azaz 600 millió lei névértékűt hoznak forgalomba. Ezt követően az új száz lesek veretésére kerül sor, amellyel egyidejűleg a jelenleg forgalomban levő száz leseket kivonják a forgalomból.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunitate cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai igazgatósága ezúton közli, t. tagjainak, hogy a halálhatalmítások a következő sorszámkig esedékesek:

Grupa I. Csoportban: Vad. I. Iosif Táfvov József 844, Carol Fecske Károly 845, Gheorghe Coda György 846.

Grupa II. Csoportban: Sot. I. Iosif Raab József né 939.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanța lor de membru în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membru respire automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhatalmítás járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A” csoportban 937. Josif Urschita József.

In Grupa „B” csoportban 927. Stefan Sulyok István.

— Egye meg a kórság a szakettjét a foltjaival együtt, ugye fizet! — kiáltotta Jércés s az asztalra csapta az üres poharat.

Tauszig ur felriadt. Átnézett a borozó szabóra.

— Fejébe ment! — mormolta —, na de hát léleg a gondja. És be akarta csukni a szemét, hogy szundithasson tovább, de amit látott, felébresztette egészen. Jércés János, az elhagyott, szegény, keseredett szívű foltmester magához ölelte a babát. Sovány, gyűszűorr viselő arca és feje a baba csontka vállára bukott. Zokogás rázta. Ugy zokogott, hogy tühegycsucsú könyöke sűrűn koppant az asztalon.

— Tehe ... ré ... ziam ... Dráhaga There ... zihám ... mért hagytál itt, miért ... hért ... Gyere ide egy ... ehegy jó szívem, megbohocsájtok, nézd csókolom a kezéd, a kezéd, a kezéd, csak tehe is mehegbozás nekem ...

Es csókolt a hűtlen Teréziára átálmodott próbaba esztergyálozot, csonka vállát, verébészürke szeméből szakadt a könny, patakosan, meg-megcsuklott, meg-megdől oldalt és emelteb, fájdalmasabb nehezebb sirással mondta:

— És most máhár a baba is elhagy ... a baha ... baha ... baha ... bahabám.

A vendéglős szemét is, hiába küzdött ellene, két nagy, öreg könny ködösítette be. Ó jaj, korán elszenderült egyetlen, Szerén, drága Szerén.

Es mikor támoilyogva indult el a szabó az ajtó felé, Tauszig ur a sarokba sietett s felemelte a próbababát. A baba nyaka, melle, meg a csonka válla is nedves volt a könnytől.

— Jércés ur! — kiáltott a szabó után — nem kell a zálog! Vigye haza.

Odakünn már eloszlott a köd, a zsidó temetőnél fe szállt a telihold ...